

BİR ORMAN OKULU UYGULAMASININ DEĞERLENDİRİLMESİ

EVALUATION OF A FOREST SCHOOL IMPLEMENTATION

Elif Süreyya KANYILMAZ CANLI¹ Zeynep Fulya TEMEL²

Başvuru Tarihi: 23.12.2021 Yayına Kabul Tarihi: 17.02.2022 DOI: 10.21764/maeuefd.1040654

Araştırma Makalesi

Özet: Bu çalışmada, alan yazın taranarak hazırlanan ve uygulanan 10 haftalık Orman Okulu Eğitim Planının (OOEP) değerlendirilmesi amaçlanmıştır. OOEP, çocuk, öğretmen ve program olmak üzere 3 farklı açıdan değerlendirilmiştir. Çalışma grubunu Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Anaokulu'nda eğitim gören 5-6 yaş arası çocuklar (n=35) ve öğretmenleri (n=1) oluşturmaktadır. Çalışmada amaçlı örnekleme yolu seçilmiştir ve temel nitel araştırma deseni kullanılmıştır. Araştırmanın verilerini, her çocukla her hafta yapılan birebir görüşmeler (f=10), öğretmenleriyle uygulama sonunda yapılan değerlendirme görüşmesi (f=1) ve araştırmacının doküman olarak ele aldığı eğitim planı oluşturmaktadır. Elde edilen veriler içerik analizi ile analiz edilmiştir. Araştırmanın güvenilirliği için veri üçgenleme kullanılmış ve kodlayıcılar arası görüş birliği (%95) sağlanmıştır. Bulgulara göre, fiziksel ve duyuşsal alan olmak üzere iki tema elde edilmiştir. Bu temalar doğrultusunda, OOEP'in kazanımları değerlendirildiğinde fiziksel ve duyuşsal alanla ilgili kazanımların dengeli olduğu ancak, çocukların hatırladıkları, zorlandıkları, ilgilerini çeken, eğlendikleri ve yapmak istedikleri etkinlikler olarak, daha az duyuşsal alanla ilgili etkinlikleri (Keşif, Doğayla bağ kurma, Rahatlama), daha çok fiziksel alanla ilgili etkinlikleri (Alet kullanma, Büyük kas motor aktivite, Yapı-İnşa, Farklı Materyal, Duyusal Deneyim) ifade ettikleri görülmüştür. Öğretmenin ifade ettiği tüm kazanımların duyuşsal alanla ilgili olduğu (doğaya saygı, özgürlük, mutluluk, sınırlarını tanıma, kendini ifade, risk yönetimi, özgüven, sebat, paylaşma, sorumluluk vb.) dikkat çekmiştir.

Anahtar Sözcükler: *Okul öncesi dönem, orman okulu, orman okulu uygulamaları*

Abstract: In the current study, it was aimed to evaluate the 10-week Forest School Education Plan (FSEP), which was prepared and implemented in accordance to literature. The education plan was evaluated from three different perspectives: child, teacher and program. The study group consists of children aged 5-6 years (n=35) and their teachers (n=1) studying at the Burdur Mehmet Akif Ersoy University Kindergarten. Current study adopts purposive sampling and basic qualitative research design. The data of the research consists of one-to-one interviews with each child every week (f=10), the evaluation interview with their teachers at the end of the application (f=1), and the education plan that the researcher handled as a document. The data obtained by interviews were analyzed with inductive content analysis. The training plan was analyzed in line with the themes obtained from the interviews. For the reliability of the research, data triangulation was used and consensus among the coders (95%) was achieved. According to the findings, two themes were obtained, namely physical and affective domains. In line with these themes, when the achievements of the FSEP are evaluated, the physical and affective domains are balanced, but the less affective domains (Exploration, Connecting with nature, Relaxation) It has been seen that they mostly express activities related to the physical area (Tool use, Large muscle motor activity, Building-Building, Different Material, Sensory Experience). It was noted that all the gains expressed by the teacher were related to the affective domain (respect for nature, freedom, happiness, recognizing its limits, self-expression, risk management, self-confidence, perseverance, sharing, responsibility, etc.).

Keywords: *Preschool period, forest school, forest school implementation*

¹ Arş. Gör., Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, eskanyilmaz@mehmetakif.edu.tr, ORCID: 0000-0003-2111-7497

² Prof. Dr., Gazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, temel.fulya@gmail.com, ORCID: 0000-0002-5375-3503

³Bu makale henüz yayınlanmamış olan doktora tezinin pilot çalışmasından elde edilen verilerden üretilmiştir.

Giriş

Orman Okulu Felsefesi Tanımı-İlkeleri

Orman Okulu Yaklaşımı, ormanlık bir ortam veya dış mekan alanını sınıf olarak kullanmak olarak tanımlanmaktadır (Joyce, 2012). Doğal ortamlarda öğrenmeye ilham vermeyi amaçlayan Orman Okulları (O'Brien, 2009), yaş grubu fark etmeksizin her çocuğun gelişimini ve öğrenmesini destekleyen, zengin açık hava deneyimlerine izin veren dinamik bir yaklaşımdır (Knight, 2011). Murray ve O'Brien (2005) ise orman okulunu, çocuklara ormanlık bir ortamda uygulamalı öğrenme yoluyla güven kazanmaları ve kendilerini geliştirmeleri için düzenli fırsatlar sunan bir yaklaşım olarak tanımlamışlardır.

Orman okulu yaklaşımı uygulamalarında belirli bir standardı yakalamak adına temel ilkeler bulunmaktadır. Bu ilkelere göre, orman okulunda özel bir ortam olmalıdır, bu özel ortam geleneksel öğrenme ortamından farklı, kısa bir yürüyüşle veya otobüs ile ulaşılabilen orman ya da ağaçlık bir alan olabilir (Knight, 2009;2016). Orman okuluna katılacak çocuk sayısı yetişkin sayısı ile dengeli olmalı, gerektiğinde ebeveyn desteği alınmalıdır (Murray ve O'Brien, 2005). Orman Okulu eğitimcisi, çocuğun korunması, sağlık ve güvenlikle ilgili eğitim almış nitelikli bir lider olmalıdır (Knight, 2009; 2016). Orman Okulu, okul müfredatını tamamlayıcı nitelikte olup, çocukları bir bütün olarak geliştirmeyi amaçlamaktadır (Knight, 2016; Murray & O'Brien, 2005). Çocukların ormanda düzenli zaman geçirmeleri önemlidir ve bu süre "haftada en az yarım gün ve en az 10 hafta"dır (Knight, 2009; 2016). Orman okulunda "Kötü hava diye bir şey yoktur, yanlış kıyafet vardır." Etkinlikler gerçek tehdit durumlarında dursa da yağmur, kar vb. durumlarda devam etmelidir (Close, 2012). Orman Okulu güçlü bir duygusal deneyim olduğu için çocukların başlangıçta ve bitirişte uygun bir etkinlik bu süreci görmeleri önemlidir (Knight, 2009; 2016). Orman okulunda oturumlar yapılandırılabilmeyle birlikte, daha çok oyun temelli, çocuk merkezli ve çocuk liderliğindedir (Close, 2012). Çocuklar, ormanda testere kullanma, ağaca tırmanma, ateş yakma vb. faaliyetlerle, riskleri doğru değerlendirmeyi öğrenme fırsatları bulmalıdır (Knight, 2009; Leather, 2013). Bu ilkeler doğrultusunda uygulanan Orman Okulu uygulamalarının çocukların bilişsel, dil, sosyal-duygusal, motor alalardaki gelişimini ve öz bakım becerilerini olumlu etkilediği bulunmuştur (Dilek, 2019; Temel ve Ünal, 2017).

Orman okulu uygulamalarının değerlendirildiği çalışmalar incelendiğinde, katkıları olarak ifade edilen becerilerin fiziksel ve duyuşsal alan altında toplandığı görülmüştür;

Fiziksel Alan

- Fiziksel beceri (Davis ve Waite, 2005; Maynard, 2007; O'Brien ve Murray, 2007; O'Brien, 2009),
- Motor gelişim (Bilton, 2010; Davis ve Waite, 2005; Dilek, 2019; Kanat, 2020),
- Fiziksel güç ve hız (Kahriman-Pamuk, 2020) şeklinde iken;

Duyuşsal Alan

- Dayanıklılık (Blackwell, 2015), güven (Blackwell, 2015; O'Brien ve Murray, 2007)
- Refah-iyi oluş (Blackwell, 2015; Tiplady ve Menter, 2020),
- Takım çalışması-işbirliği (Dowdell, Gray, ve Malone, 2011; Harris, 2017; Kanat, 2020; Pamuk ve Ahi, 2019),
- Kendini tanıma ve risk almayı öğrenme (Harris, 2017; Maynard, 2007; Waters ve Begley, 2007),
- Doğayla bağ kurma ve çevre bilinci (Harris, 2017; Kahriman-Pamuk, 2020; Kanat, 2020; Macun, 2018; Pamuk ve Ahi, 2019; Ridgers, Knowles ve Sayers, 2012),
- Dil ve iletişim (Harris, 2017; O'Brien ve Murray, 2006,2007; O'Brien, 2009),
- Öğrenmeye karşı olumlu tutum, motivasyon ve konsantrasyon (O'Brien ve Murray, 2007; O'Brien, 2009; Maynard, 2007),
- Benlik saygısı (O'Brien ve Murray, 2006; Swarbrick, Eastwood ve Tutton, 2004),
- Merak ve keşif duygusu (Bal ve Kaya, 2020; Kahriman-Pamuk, 2020; Maynard, 2007; Pamuk ve Ahi, 2019),
- Özgüven (Bal ve Kaya, 2020; Kahriman-Pamuk, 2020),
- Sorumluluk alma (Kahriman-Pamuk, 2020) şeklinde çeşitlilik gösterdiği görülmektedir. Bunlara ek olarak orman okulu uygulamalarında dış ortamın bir eğitim kaynağı olarak önemi vurgulanmış (Swarbrick, Eastwood ve Tutton, 2004) ve çocukların temiz hava ve güneş ışığı almalarını sağladığı (Bilton, 2010) belirtilmiştir.

Alanyazın incelendiğinde uygulamaların değerlendirilmesine yönelik yapılan çalışmalarda değerlendirmenin genellikle ebeveyn (Kahriman-Pamuk, 2020; Kanat,2020), çocuk (Blackwell 2015; Dilek, 2019; Harris, 2017; Kanat, 2020; O'Brien ve Murray, 2007; O'Brien, 2009; Pamuk ve Ahi, 2019; Ridgers, Knowles ve Sayers, 2012) ve öğretmen (Bal ve Kaya, 2020; Harris, 2017; Kanat,2020) açısından ele alındığı görülmektedir. Yapılan bu çalışmada değerlendirme, Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim Programında da yer aldığı gibi (MEB, 2013), çocuk,

öğretmen ve program açısından ele alınmıştır. Programın da değerlendirmeye dahil edilmesiyle bu çalışma diğerlerinden farklılaşmaktadır. Ayrıca yapılan çalışmalarda çoğunlukla hali hazırda uygulanmakta olan Orman Okulu programlarının incelendiği görülmektedir (Bal ve Kaya, 2020; Eroğlu, 2018; Kahrıman-Pamuk, 2020; O'Brien ve Murray, 2007; O'Brien, 2009; Pamuk ve Ahi, 2019; Swarbrick, Eastwood, Tutton, 2004). Bu çalışmada araştırmacılar tarafından hazırlanan Orman Okulu Eğitim Planı (OOEP) uygulanarak, çocuk, öğretmen ve program olmak üzere 3 farklı açıdan değerlendirilmiştir. Bu yönüyle de alana ve araştırmacılara katkı sağlayacağı düşünülen çalışmada aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır;

1. Uygulanan orman okulu eğitim planını çocuklar nasıl değerlendirmektedir?
2. Uygulanan orman okulu eğitim planını çocukların öğretmeni nasıl değerlendirmektedir?
3. Uygulanan orman okulu eğitim planı çocukların ve öğretmenin değerlendirme sonuçları ile örtüşmekte midir?

Yöntem

Araştırma Modeli

Hazırlanan ve uygulanan OOEP'in değerlendirilmesi amaçlanan bu araştırma temel nitel araştırma desenindedir. Nitel araştırmalarda veriler, gözlem, görüşme ve doküman incelemesi tekniklerinden bir ya da birkaçı aracılığıyla toplanabilmektedir (Merriam, 2013). Bu çalışmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme ve doküman analizi kullanılmıştır. Görüşmeler sonunda elde edilen veriler tümevarımcı içerik analizi ile incelenmiştir. Eğitim planı, görüşmelerden elde edilen temalar doğrultusunda yeniden incelenmiş ve tematik çerçeveye göre betimsel olarak analiz edilmiştir. Tematik çerçeveye göre betimsel analizde veriler, daha önce oluşturulan temalara göre okunur ve incelenir (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

Çalışma Grubu

Çalışma grubunu 2018-2019 eğitim öğretim yılında Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Anaokulu'nda 5-6 yaş arası çocuklar (n=35) ve öğretmenleri (n=1) oluşturmaktadır. Katılımcıların seçiminde amaçlı örneklem seçme stratejilerinden benimsemiştir. Amaçlı örnekleme, çalışmanın amacına bağlı olarak belli ölçütleri sağlayan kişilerin seçildiği örnekleme türüdür (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2014). Bu çalışmada uygulanan orman okulu yaklaşımını benimseyen eğitim planı, çocukların ormanda

zaman geçirmesini gerektirdiğinden, bu sorumluluğu almaya ve uygulamaya katılmaya istekli bir öğretmenin ve velilerinin bulunduğu MAKÜ Anaokulu seçilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Çocuk görüşme formu. Bu çalışma kapsamında 10 hafta boyunca haftada bir kez olmak üzere ormana gidilmiş, gün gün planlanan etkinlikler uygulanmış ve ormana gidilen her günün sonunda her çocukla birebir görüşme yapılmıştır. Çocukların programı nasıl algıladığını ve değerlendirdiğini anlamak amacıyla çocuklara her görüşmede beş soru yöneltilmiştir: 1. Bugün ormanda neler yaptın?, 2. Bugün en çok hangi etkinlikte zorlandın?, 3. Bugün ormanda ilgini en çok çeken şey neydi?, 4. Bugün ormanda en çok hangi etkinliği yaparken eğlendin?, 5. Ormana tekrar gittiğimizde neler yapmak istersin?

Öğretmen görüşme formu. Yapılan 10 haftalık OOEP sonunda uygulamanın değerlendirilmesi için öğretmen ile yarı yapılandırılmış görüşme gerçekleştirilmiştir. Bu amaçla öğretmene şu sorular yöneltilmiştir;

1. Öğretmenin orman okulu uygulamalarıyla ilgili olarak bilgi değişimini öğrenmek amacıyla “Orman Okulu uygulaması ile ilgili başlangıçta neler biliyordunuz? Şu anda neler biliyorsunuz?”
2. Öğretmenin Orman Okulu uygulaması ile ilgili değerlendirmelerini öğrenmek amacıyla “Orman Okulu uygulamasını nasıl değerlendirirsiniz?”
3. Öğretmenin Orman Okulu uygulamasının çocuklar üzerindeki etkisi ile ilgili düşünce ve gözlemlerini öğrenmek amacıyla “Sizce bu uygulamanın çocuklar üzerindeki etkisi nasıl oldu?” ve “Uygulamayla ilgili velilerden ne tür dönütler aldınız?”
4. Öğretmenin Orman Okulu uygulaması ile ilgili gelecek planlarını öğrenmek amacıyla “Bu uygulama sonrası doğal ortamlarda eğitim ile ilgili düşünce ve davranışlarınızda değişiklik oldu mu? Açıklar mısınız?” ve “Bu uygulamaya gelecekte devam etmekle ilgili düşünceleriniz neler?”

Eğitim planı. OOEP’te yer alan etkinlikler, çocuk ve öğretmen görüşmelerinden tümevarımcı içerik analizi yoluyla elde edilen temalar doğrultusunda yeniden incelemiştir ve tematik çerçeveye göre betimsel olarak analiz edilmiştir.

Veri Toplama Süreci

Orman okulu eğitim planı içeriği, uygulama süreci ve değerlendirme.

Araştırmacılar tarafından ilgili alan yazın taranarak OOEP planlanmıştır. Alan yazında orman okulu uygulamalarının en az 10 hafta olması gerektiği belirtildiğinden (Knight, 2009; 2016) bu çalışmada da haftada bir kez olmak üzere 10 haftalık bir uygulama planlanmıştır. OOEP’te ormana gidilen her gün için farklı etkinlikler ve yarım günlük akış bulunmaktadır. Alanyazında belirtildiği üzere okul müfredatını destekleyen (Knight, 2016; Murray & O’Brien, 2005) bu akışlarda, MEB (2013) okul öncesi eğitim programındaki bazı kazanımları ve orman okulu yaklaşımını aynı anda destekleyen etkinlikler yer almaktadır.

OOEP’in uygulanması için gerekli etik izinler alınmıştır. Uygulama sürecinden önce Burdur İl Milli Eğitim Müdürlüğü ve Gazi Üniversitesi Etik Komisyonuna başvurularak gerekli izinler (27.12.2018 tarihli ve 2018/02 sayılı toplantı ile 2019/049 Araştırma Kod No.) alınmıştır. Uygulamaya katılmak için gönüllü olan öğretmen, çocuk ve veliler belirlenmiştir. Her haftanın Cuma günü çocuklar servisle ormana götürülmüş, ormanda geçirilen 3 saat ve uygulanan etkinliklerin sonunda yine servisle okula dönmüşlerdir. Bu 3 saatlik süre zarfında, orman ve doğal materyallerle etkileşim kurmalarını sağlamak ve ormanda neler yapabilecekleri ile ilgili fikir vermek amacıyla planlanan etkinlikler uygulanmış ve kalan sürede çocukların serbest oyun oynamalarına fırsat verilmiştir. Etkinlikler planlanırken çocukların normal şartlarda bulunduğu kapalı ortamlarda yapamadıkları kısıtlanan bazı davranışları (bağırma, koşma, atma vb.) deneyimlemelerine de özen gösterilmiştir. Orman okulunun doğası gereği (Close, 2012), etkinliklere katılmak istemeyen çocuklar zorlanmamıştır.

Ormanda gidilen her günün başında, ormana giriş ritüeli olarak ormandan izin istenmiş, ormanın anahtarı bulunmuş ve saygı duyularak ormana girilmiştir. Ormandaki doğal canlı-cansız materyaller kullanılırken ihtiyacımız kadar alma, ormana ve canlılara zarar vermeme, bir şey alırken mutlaka izin isteyerek alma gibi kurallar benimsenmiştir.

Her orman günün başında ve sonunda çember zamanı olmasına dikkat edilmiştir. Gün başlarken, çocukların doğa ve ormanla bağ kurmasını sağlamak amacıyla o günün hava durumu incelenmiş, çocuklara özgürce bağırma imkânı tanınmış sonrasında çok sessiz durularak ormandaki sesler dinlenmiştir. Her gün için ilgili literatür taranarak, çocukların doğayla bağ kurmasını sağlamayı hedefleyen örnek etkinlikler uyarlanarak bir görev belirlenmiştir. Örneğin “Yere yatıp, gözlerini kapat ve dünyanın kollarıyla seni sarmaladığını, koruduğunu hayal et ya da ağacı ve kendini koruyarak bir ağaca tırman” gibi. Gün sonunda çocuklarla günün görevini yerine getirip getirmediği ve görevi yerine getirirken neler hissettikleri değerlendirilmiştir.

Ayrıca değerlendirme zamanında, o gün uygulanan etkinliklerle ilgili betimsel, duyuşsal, yaşantısal sorulara da yer verilmiştir.

Orman ziyaretinden okula dönüşte vakit kaybedilmeden, her çocuk ile bireysel olarak, araştırmacı ve katılımcı çocuğun yalnız kalabileceği uygun bir odada yapılmış olup cevapları yazılı olarak not edilmiştir. OOEP'in uygulama sürecinin tamamlanması ardından öğretmen görüşmesi gerçekleştirilmiştir. Bu görüşmede öğretmenin izniyle ses kaydı alınmış olup sonrasında bu ses kaydı yazıya çevrilmiştir.

Verilerin Analizi

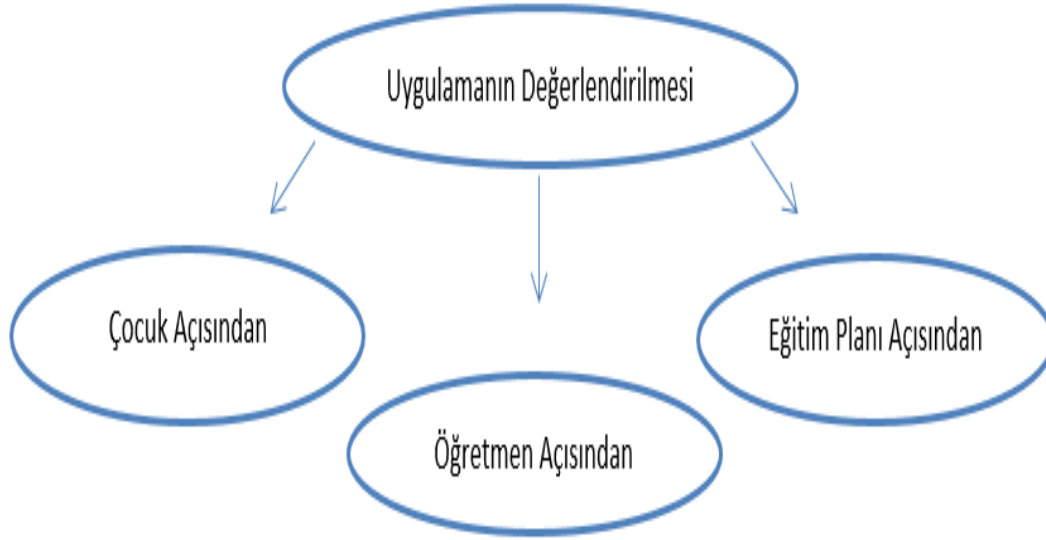
Araştırmanın görüşme verilerinin analizinde, tümevarımcı içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizi, "Sözel, yazılı ve diğer materyallerin içerdiği mesajı, anlam ve/veya dilbilgisi açısından nesnel ve sistematik olarak sınıflandırma, sayılara dönüştürme ve çıkarımda bulunmadır" (Tavşancıl ve Aslan, 2001, s. 22). Elde edilen ifadelerden ilk olarak kodlar, ardından kategoriler ve son olarak temalar oluşturulmuştur. Çocuk ve öğretmen görüşme verilerinin analizinde elde edilen kodların sayılara dönüştürme işleminde ifadeler sayılmıştır.

Çocuk görüşmelerinden elde edilen verilerin güvenilirliğini sağlamak için araştırma dışından, ulusal ve uluslararası hakemli dergilerde nitel araştırmaları yayınlanmış bir uzmandan görüş alınmıştır. Uzman, elde edilen verilerin kategorileri ve kodlarını bağımsız olarak gözden geçirerek temaları belirlemiştir. Ardından, Miles-Huberman kodlayıcılar arası görüş birliği katsayısı hesaplanmıştır. Bu yöntem; $\Delta = c \div (c + d) \times 100$ formülü kullanılarak hesaplanmıştır. Formülde Δ : Güvenirlik katsayısını, c : Görüş birliği sağlanan konu sayısını, d : Görüş birliği sağlanmayan konu sayısını ifade etmektedir. Miles ve Huberman'a göre (1994) (Akt. Baltacı, 2017) kodlayıcılar arasındaki görüş birliğinin en az %80 olması beklenmektedir. Bu araştırmada söz konusu görüş birliği oranı %95 bulunmuştur. Buradan hareketle gerçekleştirilen analizin güvenilirliğinin sağlandığı söylenebilir.

Son olarak, OOEP, görüşmelerden elde edilen temalar doğrultusunda yeniden incelenmiş ve tematik çerçeveye göre betimsel olarak analiz edilmiştir. Tematik çerçeveye göre betimsel analizde veriler, daha önce oluşturulan temalara göre okunur ve incelenir (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Elde edilen bulgular tablolaştırılarak sunulmuştur. Kategorilerin ve temaların sıklığı (f) sayısal olarak yer almıştır. Ayrıca görüşmeye katılan çocukların ve öğretmenin kategorilere ilişkin örnek ifadeleri bulgularda sunulmuştur.

Bulgular ve Yorum

Uygulanan OOEP'in değerlendirilmesini amaçlayan bu çalışmanın alt amaçları doğrultusunda elde edilen bulgular aşağıda sunulmuştur. Şekil 1.'de OOEP'in incelendiği üç bilgi kaynağı özetlenmiştir.

Şekil 1. OOEP'nin değerlendirilmesinde kullanılan bilgi kaynakları

1. Çocukların OOEP'i Değerlendirmesine Dair Bulgular

Tablo 1.
Uygulanan Orman Okulu Eğitim Planının Çocuklar Tarafından Değerlendirilmesi

1.Orman Okulunda hatırladıkları		2.Zorlandıkları etkinlikler		3.İlgi çeken etkinlikler		4.Eğlendikleri etkinlikler		5.Planladıkları etkinlikler		
Kategori	Kodlar (f)	Kategori	Kodlar (f)	Kategori	Kodlar (f)	Kategori	Kodlar (f)	Kategori	Kodlar (f)	
FİZİKSEL	Alet kullanımı	Kürekle kazma (19), Testere ile kesme (18)	Farklı Alet Kullanımı	Kürekle kazma (11), Testereyle kesme (5)	Alet kullanma	Kürekle kazma (6), Testereyle kesme (4)	Alet kullanma	Kürekle kazma (5), Testereyle kesme (4)	Alet kullanma	Testereyle kesme (5), Kürekle kazma (4)
	Fiziksel büyük motor aktivite	Ağaca tırmanma (47), Denge yürüyüşü(30), Atış yapma (22), Kayaya tırmanma (19), Koşma (13), Taş taşıma (6)	Farklı Fiziksel Zorluk	Taşıma (15), Ağaca tırmanma (13), Kayaya tırmanma (12), Denge yürüyüşü (11), Barınakla ilgili (8), Atış yapma (3), Yokuştan tırmanma (1)	Farklı Fiziksel Aktivite	Denge yürüyüşü (7), Ağaca tırmanma (4), Atış yapma (3)	Fiziksel aktivite	Denge yürüyüşü (11), Ağaca tırmanma (8), Koşma (8), Kayaya tırmanma (7), Atış yapma (3), Taş taşıma (3)	Fiziksel aktivite	Denge yürüyüşü (14), Ağaca tırmanma (9), Atış yapma (3), Kayaya çıkma (3), Koşma-Yürüme (2)
	Yapı-İnşa-Üretim	Barınak yapımı (37), Böcek oteli yapımı (25), Yaptım (mağara,ok vb.) (32), Tuvalet yapımı (3), Oturak yapımı (1)	Farklı Materyal	Bulma (Böcek-dal) (36), Toplama (6), Doğal fırça ile boyama (5), Böcek oteli ile ilgili (5), Çamurla oynama (4), Fidan-tohum dikimi ile ilgili (4), Yosunla el boyama (1)	Canlı nesnelere	Çiçek (16),Kırkayak (12), Karınca (9), Örümcek (9), Solucan (8), Böcek (8), Ağaç (8), Yosun (5), Salyangoz (3), Uğur böceği (2)	Yapı-İnşaa	Barınak yapımı (15), Böcek oteli yapımı (11)	Üretim-yapı inşa	Barınak yapımı (17), Yapma-Üretme (14), Böcek oteli yapımı (7)
	Duyusal deneyim	Ateşi deneyimleme (37), Çamurla oynama (34), Ellerle boyama (18), Yalınayak parkurda yürüme (8)	Duyusal Zorluk	Ateş ve pişirme (12), Böcek yakalama (5), Kirlenme (3), Yalınayak yürüme (1)	Cansız nesnelere	Dallar (5), Kaya (5), Reçine (4), Çamur (4), Toprak (3), Kütükler (2)	Duyusal deneyim	Yalınayak parkurda yürüme (8), Ateşi deneyimleme (8), Çamurla oynama (6), Boyama (6), Böcek tutma-dokunma (4)	Duyusal deneyim	Boya yapma (6), Çamur oynama (4), Ateşi deneyimleme (3)
DUYUSAL	Keşif-İnceleme	Bulma (böcek, çiçek vb.) (80), Toplama (odun, çiçek, böcek) (29), İnceleme (21), Keşif yürüyüşü (11), Sınır belirleme (3)	Duyuşsal-Sosyal Zorluk	Sayısal ve süre kaynaklı zorluklar (27), Sosyal zorluk (5), Karar verme (3)	Keşif	Keşif- Merak (15), Ateşi deneyimleme (9), Dere yatağı (4)	Keşif	Bulma (böcek, çiçek) (16), Keşif yürüyüşü (7), Toplama (7)	İnceleme-Keşif	Böcek bulma (11), Çiçek-Bitki İnceleme (4), Bulmak (odun, kılıç vb.) (3)
	Doğayla bağ kurma	Ağaç arkadaşıyla ilgilenme (61), Fidan-tohum dikme (18), Doğayı temizleme (15), Yere yatma (2), Çiçek sulama (2), Doğaya şarkı söyleme (1) Serbest oyun (100), Atıştırmacı (97), Bağırma (10), Eğlence (5), Oturma (3)			Doğayla bağ kurma	Ağaç arkadaşı ile ilgilenme(12), Fidan dikme(4), Boyama(4)	Doğayla bağ kurma	Ağaç arkadaşı ile ilgilenme (12), Fidan dikimi (7)	Doğayla bağ	Ağaç arkadaşı ile ilgilenme (12), Çiçek dikme (6)
	Rahatlama				Rahatlama	Atıştırmacı (13), Serbest oyun (7)	Rahatlama	Serbest oyun (56), Atıştırmacı (16)	Rahatlama	Atıştırmacı (26), Serbest oyun (26)

Çocukların OOEP'e ilişkin görüşleri ve deneyimleri “Fiziksel (21)” ve “Duyuşsal (13)” olmak üzere iki tema altında incelenmiştir. Çocukların 10 hafta süreyle her hafta verdikleri cevaplar, sorular bazında ele alınmış olup, en çok hatırladıkları, en çok zorlandıkları, en çok ilgilerini çeken, en çok eğlendikleri ve yapmayı planladıkları etkinlikler olarak ifade ettikleri etkinlikler Tablo 1’de yer almaktadır.

Çocukların en çok hatırladıkları etkinliklere bakıldığında; alet kullanımı kategorisinde en çok hatırlanan etkinliğin “Kürekle kazma (19)” etkinliği olduğu görülmüş olup, örnek ifadeler şu şekildedir; “*Arkadaşlarımla büyük taşları çıkarmak için kürekle çukur kazdık, K9.*”; “*Toprak kazdım, K7.*”; “*Çukur kazdım, K30*”. Fiziksel Motor Aktivite kategorisinde en çok hatırlanan etkinliğin “Ağaca tırmanma (47)” etkinliği olduğu görülmüş olup, örnek ifadeler şu şekildedir; “*Ağacın ta tepesine kadar tırmandım, K4.*”, “*Ağaca tırmandım ama çok çıkamadım, ayağım kaydı, çok eğlendim, K5*”. Yapı-İnşa-Üretim kategorisinde en çok hatırlanan etkinliğin “Barınak yapımı (37)” etkinliği olduğu görülmüş olup, örnek ifadeler şu şekildedir; “*Ev yaptım, deneye deneye yaptım, tek yaşamak istediğim için küçük yaptım, zordu, K9.*”, “*Barınak yaptık ama tek başımıza, bir dahaki gittiğimizde ev olacak, bozulmamış olursa çatı yapacağız, K25*”. Duyusal deneyim kategorisinde en çok hatırlanan etkinliğin “Ateşi deneyimleme (37)” etkinliği olduğu görülmüş olup, örnek ifadeler şu şekildedir; “*Renkli kağıt erittim ateşte, renkli kağıt bizi ısıttı, K34.*”, “*Arkadaşımınla plastik şişeleri ve bardağı ateşe attığımızda eriyorlar bunu öğrendik, K12.*”, “*Ateşe odun attım, K21*”. Keşif-İnceleme kategorisinde en çok hatırlanan etkinliğin “Bulma (böcek, çiçek vb.) (80)” etkinliği olduğu görülmüş olup, örnek ifadeler şu şekildedir; “*Bir taşın altında tırtıl buldum, elime aldım çok hızlı gidince biraz kaşındı, K11.*”, “*Aşağı inip bir bitki buldum ama çok farklı bir bitkiydi, kenarlarından su damlıyordu, K23.*”, “*Yumuşak bir kum buldum, K34.*”, “*Daldan müzik aleti buldum, bir dal bulmuştum, bir de tutacak başka bir dal buldum, vurunca farklı farklı sesler çıktı, K11*”. Doğayla bağ kurma kategorisinde en çok hatırlanan etkinliğin “Ağaç arkadaşıyla ilgilenme (61)” etkinliği olduğu görülmüş olup, örnek ifadeler şu şekildedir; “*Ağacımı besledim, suladım, tırmıkla ağacımın saçlarını taradım, K1.*”, “*Ağacımı süsledim, ağacımdan mektup aldım, ağacıma sarıldım, ağacıma kendi şalımı bağladım, K17*”. Rahatlama kategorisinde en çok hatırlanan etkinliğin “Serbest oyun (100)” olduğu görülmüş olup, örnek ifadeler şu şekildedir; “*Arkadaşımınla oyunumuzda iksir hazırladık, kötülerini iyiye dönüştürecek bir iksir, K11.*”, “*Öbür hafta oynadığımız kayalardaki oyunu oynadım, oyuna yeni kişiler kattık, K17.*”, “*Saklambaç oynadım, K12.*”

Çocukların en çok zorlandıklarını ifade ettikleri etkinliklere bakıldığında; Farklı Alet Kullanımı kategorisinde en çok zorlandıkları etkinliğin, “Kürekle kazma (11)” etkinliği olduğu görülmüş olup, örnek ifadeler şu şekildedir; “Çukur kazarken çünkü kumlar çok sert, K31.”, “Toprağı kazarken çünkü büyük taşlar vardı, K29.”, “Elmas bulurken, ta toprağın altındaydı kazmak zordu, K7”. Farklı Fiziksel Zorluk kategorisinde en çok zorlandıkları etkinliğin, “Taşıma (15)” etkinliği olduğu görülmüş olup, örnek ifadeler şu şekildedir; “Taşları kaldırırken çünkü çok ağırdı, K19.”, “Odun taşırken küçük küçük dikenleri elime battı, K20.”, “Dalları taşırken, ağır biraz, K9”. Farklı Materyal kategorisinde en çok zorlandıkları etkinliğin, “Bulma (Böcek-dal) (36)” etkinliği olduğu görülmüş olup, örnek ifadeler şu şekildedir; “Ok ve yay bulmakta çünkü ok ve yaya benzer dallar çok yok, K14.”, “Solucan bulmakta, K4.”, “Dal bulmakta, çok zor buldum, K23”. Duyusal Zorluk kategorisinde en çok zorlandıkları etkinliğin, “Ateş ve pişirme (12)” olduğu görülmüş olup, örnek ifadeler şu şekildedir; “Ateş yakarken, K10.”, “Marşmellov pişirirken, çünkü gözüm yandı ama başardım, K33”. Duyuşsal- Sosyal Zorluk kategorisinde en çok zorlandıkları etkinliğin, “Sayısal ve süre kaynaklı zorluklar (27)” olduğu görülmüş olup, örnek ifadeler şu şekildedir; “Ağaçları sularken, çok ağaç vardı, K6.”, “Ağaca testereyle keserken çok uzun sürdü, K12.”

Çocukların en çok ilgilerini çektiğini ifade ettikleri etkinliklere bakıldığında; alet kullanma kategorisinde en çok ilgilerini çeken etkinliğin, “Kürekle kazma (6)” etkinliği olduğu görülmüş olup, örnek ifadeler şu şekildedir; “Çukur kazmak çünkü altın karınca buldum, K3.”, “Nasıl çok derin kazdığım çekti, K23”. Farklı Fiziksel Aktivite kategorisinde en çok ilgilerini çeken etkinliğin, “Denge yürüyüşü (7)” etkinliği olduğu görülmüş olup, örnek ifadeler şu şekildedir; “Denge parkuru çok eğlenceli bir de zordu, K2.”, “İp, bunu beklemiyordum, K32”. Canlı nesnelere kategorisinde en çok ilgilerini çeken etkinliğin, “Çiçek (16)” olduğu görülmüş olup, örnek ifadeler şu şekildedir; “Sarı çiçekler, çok güzel gözüküyorlardı, rengi çok canlıydı, K17.”, “Süt çiçekleri, koparıırken elime süt damladı, K5”. Cansız nesnelere kategorisinde en çok ilgilerini çeken etkinliğin, “Dallar (5) ve Kaya (5)” olduğu görülmüş olup, örnek ifadeler şu şekildedir; “Farklı ses çıkaran dallar, K11.”, “Kayalar, çok büyükler, K19”. İnşa Etme kategorisinde en çok ilgilerini çeken etkinliğin, “Barınak yapımı (10)” etkinliği olduğu görülmüş olup, örnek ifadeler şu şekildedir; “Çadır kurmak çünkü hiç hayatımda dallardan çadır kurmadım, K28.”, “Çadır yapmamız, çatısı değişik göründü, K20”. Keşif kategorisinde en çok ilgilerini çeken etkinliğin, “Keşif- Merak (15)” etkinliği olduğu görülmüş olup, örnek ifadeler şu şekildedir; “Süremiz hep geç bitiyor ya bugün erken bitmesi dikkatimi çekti (Not: Süre aynı ancak çok eğlendikleri bir oyun oynadılar), K27”. “Ormanda kediler var mıdır? diye

düşündüm her yere baktım hiç yok, K33". Doğayla bağ kurma kategorisinde en çok ilgilerini çeken etkinliğin, "Ağaç arkadaşı ile ilgilenme (12)" etkinliği olduğu görülmüş olup, örnek ifadeler şu şekildedir; "Ağacımız hasta olmuştu, koyduğumuz çiçekler solmuştu, ağacımız kararmıştı, K17.", "Ağacım çünkü ağacımı çok seviyorum, K1". Rahatlama kategorisinde en çok ilgilerini çeken etkinliğin, "Atıştırma (13)" etkinliği olduğu görülmüş olup, örnek ifadeler şu şekildedir; "Şekerleme yemek, hiç ormanda yemedim, K14.", "Marşmellov ilgimi çekti çünkü tadı çok güzel, K13."

Çocukların en çok eğlendiklerini ifade ettikleri etkinliklere bakıldığında; Alet kullanma kategorisinde en çok eğlendikleri etkinliğin, "Kürekle kazma (5)" etkinliği olduğu görülmüş olup, örnek ifadeler şu şekildedir; "Çukur kazarken K29". Fiziksel aktivite kategorisinde en çok eğlendikleri etkinliğin, "Denge yürüyüşü (11)" etkinliği olduğu görülmüş olup, örnek ifadeler şu şekildedir; "İpin üzerinde yürürken çünkü sallandık, K28.", "Halattan karşıya geçerken, K29". Yapı-İnşaa kategorisinde en çok eğlendikleri etkinliğin, "Barınak yapımı (15)" etkinliği olduğu görülmüş olup, örnek ifadeler şu şekildedir; "Evi yaparken eğlendim, biraz zorlandım ama, K16.", "Ev yapıp evimle oynarken, K9". Duyusal deneyim kategorisinde en çok eğlendikleri etkinliğin, "Yalınayak parkurda yürüme (8)" etkinliği olduğu görülmüş olup, örnek ifadeler şu şekildedir; "Ayaklarımı çorapsız kuma basınca, K11.", "Toprakta, çakılda, sıcak toprakta ve soğuk toprakta yürürken, K18". Keşif kategorisinde en çok eğlendikleri etkinliğin, "Bulma (böcek, çiçek) (16)" etkinliği olduğu görülmüş olup, örnek ifadeler şu şekildedir; "Solucan bulurken, K8.", "Çiçek bulurken, K5.", "Hazine bulmakta, K30". Doğayla bağ kurma kategorisinde en çok eğlendikleri etkinliğin, "Ağaç arkadaşı ile ilgilenme (12)" etkinliği olduğu görülmüş olup, örnek ifadeler şu şekildedir; "Ağacımı süslerken, K4.", "Ağaca sarılırken, K11". Rahatlama kategorisinde en çok eğlendikleri etkinliğin, "Serbest oyun (56)" etkinliği olduğu görülmüş olup, örnek ifadeler şu şekildedir; "Saklambaç oynarken, K31.", "Ebelemece oynarken, K2.", "Büyük bir sopayla kılıççılık oynarken eğlendim sanki gerçek gibiydi, K4".

Çocukların sonraki hafta yapmayı planladıkları etkinliklere bakıldığında; Alet kullanma kategorisinde sonraki hafta yapmayı planladıkları etkinliğin, "Testereyle kesme (5)" etkinliği olduğu görülmüş olup, örnek ifadeler şu şekildedir; "Testereyle kesmek, K10". Fiziksel aktivite kategorisinde sonraki hafta yapmayı planladıkları etkinliğin, "Denge yürüyüşü (14)" etkinliği olduğu görülmüş olup, örnek ifadeler şu şekildedir; "Denge oyunundan yine olursa ondan yapmayı, K17". Üretim-yapı inşa kategorisinde sonraki hafta yapmayı planladıkları etkinliğin, "Barınak yapımı (17)" etkinliği olduğu görülmüş olup, örnek ifadeler şu şekildedir; "Evimde

mutlu mutlu oynayacağım, hayalini kurduğum artist bir evdi, hayalim gerçek oldu, K9.”, “Çadır yapmak *sopalarla, K16*”. Duyusal deneyim kategorisinde sonraki hafta yapmayı planladıkları etkinliğin, “Boya yapma (6)” etkinliği olduğu görülmüş olup, örnek ifadeler şu şekildedir; “*Boyalar getirip, resim yapmak, K5.*”, “*Yine resim yapmak istiyorum, K28.*”, “*El baskısı, K8*”. İnceleme-Keşif kategorisinde sonraki hafta yapmayı planladıkları etkinliğin, “Böcek bulma (11)” etkinliği olduğu görülmüş olup, örnek ifadeler şu şekildedir; “*Solucanımı bulup beslemek, K1.*”, “*Böcek gitmediyse yine bakmak istiyorum ona, K18.*”, “*Solucanı elime almak, K3*”. Doğayla bağ kategorisinde sonraki hafta yapmayı planladıkları etkinliğin, “Ağaç arkadaşı ile ilgilenme (12)” etkinliği olduğu görülmüş olup, örnek ifadeler şu şekildedir; “*Ağacımı besleyeceğim, K1.*”, “*Ağaçta yer kaldıysa yeni süsler bulmak, K11*”. Rahatlama kategorisinde sonraki hafta yapmayı planladıkları etkinliğin, “Atıştırma (26) ve Serbest oyun (26)” etkinliği olduğu görülmüş olup, örnek ifadeler şu şekildedir; “*Marşmellov pişirmek çünkü marşmellov pişirmek çok hoş geliyor, K26.*”, “*Piknik yapalım, K16.*”, “*Oyunuma devam edeceğim, K25*”. “*Örümceklerin olduğu boş yerde oynamak, K31*”.

2. Öğretmenlerin OOEP’i Değerlendirmesine Dair Bulgular

Tablo 2’de görüldüğü üzere, uygulama sonunda sınıf öğretmeniyle yapılan görüşmede öğretmenin, “Orman Okulu” ile ilgili bilgilerinin başlangıçta daha fiziksel gelişim odaklı ve açık alanda yapılan büyük kas etkinlikleri ile kısıtlı olduğu görüşmüştür. Uygulama sonunda orman okulu uygulamasının daha çok Ö1 “Doğaya minnet, doğaya saygı, var olanı koruma ve doğaya katkı sağlama, doğaya uyum sağlama” gibi duyuşsal becerileri destekleyen bir yaklaşım olduğu öğretmen tarafından belirtilmiştir.

Öğretmen tarafından orman okulu uygulaması değerlendirilirken, sınıflarda yapılan eğitimle orman okulu uygulaması karşılaştırılmış ve sınıflarda yapılan eğitimlerin fazla korunaklı, yapılandırılmış olduğu, materyallerin kırtasiye malzemeleriyle kısıtlı kaldığı, daha çok bilgi odaklı olduğu ve tehlike-risk ayırımını veremediği düşüncesi paylaşılmıştır. Orman okulu uygulamasının çocuklara hata yapma şansı tanıdığı, deneme-yanılma için fırsat verdiği, çocukların etkileşime girebileceği çok çeşitli doğal materyal olduğu, aynı tür içinde bile farklılıklarla dolu olduğu ve çocuklara birey olma fırsatı tanıdığı ifade edilmiştir. Bunlardan hareketle, sınıf uygulamalarının çocukların daha özgür olabileceği şekilde tasarlanması gerektiği ifade edilmiş; orman okulu uygulamasının daha küçük yaşlarda başlaması ve daha uzun süreli olması önerilmiştir.

Tablo 2

OOEP'in Öğretmen Tarafından Değerlendirilmesi

1. öğretmenin bilgisi		2. sınıf-orman okulu		3.Çocuklara katkıları		4.sınıf-orman okulu öneri	
Öncesi	Sonrası	Sınıf	Orman okulu			Sınıf	Orman okulu
Açık alanda yapılan etkinlikler	Doğaya minnet	Fazla korunaklı	Hata yapma şansı	Risk yönetimi	Kendi sınırlarını tanıma	Daha özgür olmalı	Erken yaşta başlamalı
Denge yürüyüşleri	Doğaya saygı	Fazla yapılandırılmış	Deneme-yanılma şansı	Mutluluk	Yılmama/sebat		Tüm gün sürmeli
Parkurlar	Doğaya katkı	Kısıtlı (materyal) seçenekler	Seçenek (materyal) çokluğu	Özgüven	Sorumluluk		
	Doğaya uyum	Tehlike-risk farkını veremiyor	Birey olma fırsatı	Kendini ifade	Kaynakları verimli kullanma		
	Var olanı koru	Bilgi odaklı	Farklılıklarla dolu	Kaygının azalması (kirlenme-böcek)	Grup bilinci		
				Paylaşma	Doğayla bağ		
				Orman algıları değişti	Özgürlük hissi		

Öğretmen görüşlerine göre orman okulu uygulamasının çocuklara olan katkıları ise, çocukların “mangal yapmak” olan orman algılarının bitki örtüsü hayvanlar, canlılar, doğaya saygı olarak değiştiği; çocuklara özgürlük hissini yaşattığı; çocukları mutlu ettiği; çocukların kendilerini sınırlarını tanımalarına, kendilerini ifade etmelerine ve risk yönetimine fırsat verdiği; özgüvenlerinin, sebat, paylaşma ve sorumluluk duygularının geliştiği; yaşayarak ve görerek kaynakları verimli kullanmanın ve grup bilincinin önemini kavradıkları, doğayla bağ kurdukları ve önceden yoğun olan kirlenme, böceklere dokunma gibi kaygılarının azaldığı şeklinde özetlenmiştir.

3. OOEP'in Temalar Doğrultusunda MEB Programı Kazanım Ve Göstergeleri Bakımından Değerlendirilmesine Dair Bulgular

Orman Okulu alan yazını incelenerek karar verilen etkinliklerin MEB programında yer alan kazanım göstergelerin hangilerine hizmet ettiğine bakıldığında aşağıda yer alan Tablo 3 ortaya çıkmıştır. Bilişsel gelişim alanında olmasına rağmen etkinliklerin hizmet ettiği kazanımlara bakıldığında daha çok inceleme, keşif, dikkat vb. olduğu görüldüğünden duyuşsal alanda ele alınmıştır.

Tablo 3

Uygulanan Orman Okulu Eğitim Planının Temalar Doğrultusunda MEB Programı Kazanım Ve Göstergeleri Bakımından Değerlendirilmesi

Fiziksel		Duyuşsal			
Motor	f	Bilişsel	f	Sosyal Duygusal	f
Kazanım 1:Yer değiştirme hareketleri yapar. (Göstergeleri; Yönergeler doğrultusunda yürür. Belli bir yükseklikten atlar. Belli bir yüksekliğe tırmanır. Tırmanılan yükseklikten iner. Engelin üzerinden atlar. Belirli bir mesafeyi sürünerek gider.)	4	Kazanım 1: Nesne, durum veya olaya dikkatini verir. (Göstergeleri: Dikkat edilmesi gereken nesne, durum veya olaya odaklanır.	5	Kazanım 3: Kendini yaratıcı yollarla ifade eder. (Göstergeleri: Duygu, düşünce ve hayallerini özgün yollarla ifade eder. Nesnelere alışılmışın dışında kullanır. Özgün özellikler taşıyan ürünler oluşturur.)	6
Kazanım 2: Denge hareketleri yapar. (Göstergeleri: Bireysel ve eşli olarak denge hareketleri yapar. Denge tahtası üzerinde yönergeler doğrultusunda yürür.)	1	Kazanım 5:Nesne ya da varlıkları gözlemler. (Göstergeleri:Nesne/varlığın, rengini, uzunluğunu, dokusunu, yapıldığı malzemeyi, ve kullanım amaçlarını söyler.)	7	Kazanım 10: Sorumluluklarını yerine getirir. (Göstergeleri: Üstlendiği sorumluluğu yerine getirir.	3
Kazanım 3: Nesne kontrolü gerektiren hareketleri yapar. (Göstergeleri: Bireysel ve eşli olarak nesnelere kontrol eder. Farklı boyut ve ağırlıktaki nesnelere hedefe atar. Nesnelere kaldırır, taşır, iter, çeker.	4	Kazanım 17:Neden sonuç ilişkisi kurar. (Göstergeleri: Bir olayın olası nedenlerini söyler. Bir olayın olası sonuçlarını söyler.	1	Kazanım 13: Estetik değerleri korur. (Göstergeleri: Çevresinde gördüğü güzel ve rahatsız edici durumları söyler. Çevresini farklı biçimlerde düzenler. Çevredeki güzelliklere değer verir.)	7
Kazanım 4:Küçük nesne kullanımı gerektiren hareketleri yapar. (Göstergeleri: Nesnelere değişik malzemelerle bağlar. Nesnelere yeni şekiller oluşturacak biçimde bir araya getirir. Malzemeleri keser, yapıştırır. Nesnelere toplar. Nesnelere yan yana dizer. Değişik malzemeler kullanarak resim yapar. Malzemelere elleriyle şekil verir. Malzemelere araç kullanarak şekil verir.	1	Kazanım 19: Problem durumlarına çözüm üretir. (Göstergeleri: Probleme çeşitli çözüm yolları önerir. Seçtiği çözüm yolunu dener. Çözüme ulaşamadığı zaman yeni bir çözüm yolu seçer. Probleme yaratıcı çözüm yolları önerir.)	2		
Kazanım 5:Müzik ve ritim eşliğinde hareket eder. (Göstergeleri: Bedenini, nesnelere kullanarak ritim çalışması yapar.	1	Ara toplam	15		1
Toplam	2		31		6
	1				

Tablo 3 incelendiğinde, fiziksel alanda yer alan 5 kazanımın (Yer değiştirme hareketleri, Denge hareketleri, Nesne kontrolü, Küçük nesne kullanımı, Müzik ve ritim eşliğinde hareket) 23 farklı göstergesine toplam 21 defa yer verildiği; duyuşsal alanda yer alan 7 kazanımın (Dikkat, Gözlem, Neden-Sonuç, Problem çözme, Kendini yaratıcı yollarla ifade, Sorumluluk, Estetik değerleri koruma) 26 farklı göstergesine toplam 31 defa yer verildiği görülmüştür.

Sonuç ve Tartışma

1. Çocukların OOEP'i Değerlendirmesine Dair Tartışma

Bulgulara göre, orman okulu kazanımlarına dair fiziksel ve duyuşsal olmak üzere iki tema ortaya çıkmıştır. Fiziksel tema altında “Alet kullanma, Büyük kas motor aktivite, Yapı-İnşa, Farklı Materyal, Duyusal Deneyim” kategorileri; duyuşsal tema altında “Keşif, Doğayla bağ kurma, Rahatlama” kategorileri yer almaktadır. Orman okulu uygulamalarının etkili oldukları gelişim alanlarına dair alan yazın incelendiğinde, bu çalışma bulguları ile paralellik olduğu görülmektedir. Farklı araştırmalar orman okulunun çocukların fiziksel gelişimine katkılarını vurgulamıştır (Dilek, 2019; O'Brien ve Murray, 2007; O'Brien, 2009; Kahriman-Pamuk, 2020). Yine orman okulunun duyuşsal kazanımlarına dair sonucun alan yazındaki araştırma bulgularını (Bal ve Kaya, 2020; Blackwell, 2015; Harris, 2017; Kahriman-Pamuk, 2020; Macun, 2018; O'Brien ve Murray, 2007; O'Brien, 2009; Pamuk ve Ahi, 2019; Ridgers, Knowles ve Sayers, 2012) desteklediği söylenebilir.

Çocukların görüşleri doğrultusunda orman okullarının fiziksel ve duyuşsal alanlarda kazanımlar sağlaması bulgusu orman okulunun genel ilkeleri ve genel hedefleri ile uyumludur. Alan yazınına bakıldığında orman okulu, çocukların ince ve kaba motor kontrolünü artırdığı aynı zamanda çocukların daha özgüvenli, bağımsız bireyler olarak yetişmesini sağladığı, çocukların planlama ve eleştirme becerilerini daha iyi geliştirdiği ifade edilmektedir (O'Brien, 2009). Bu açıdan bakıldığında çalışmanın bulgularının alan yazınla uyduğu söylenebilir.

Bu çalışma kapsamında hazırlanan OOEP'e dair çocuk görüşlerine bakıldığında fiziksel kazanımların duyuşsal kazanımlara kıyasla daha sık ifade edildiği görülmüştür. Bu da, orman okulunun çocuk gözünden fiziksel becerilere hitap eden etkinliklerinin daha görünür olmasından kaynaklanıyor olabilir. Bir başka gerekçe ise, çocukların orman okulu deneyimi öncesinde testere kullanma, ağaca tırmanma gibi oyun ve etkinlikleri deneyimlememeleri veya görece daha az deneyimlemeleri sebebiyle daha çok dikkatlerini çekmiş olabileceğidir. Bilindiği üzere, Türkiye'de ebeveynlerin riskli oyunlara bakış açılarına dair çalışmalar, farklı ebeveyn tutumlarındaki ebeveynlerin riskli oyunlara yaralanma, güvenlik vb. kaygıları sebebiyle mesafeli olduğunu göstermektedir (Kanyılmaz, 2016; Sicim-Sevim ve Bapoğlu, 2020). Orman okulu kapsamında yapılan etkinliklerin de riskli oyunlar içermesinden dolayı

çocuklar için yeni ve dikkat çekici uyarılar olduğu söylenebilir. Bu durum da, çocukların duyuşsal kazanımlara kıyasla fiziksel kazanımları daha çok ifade etmesine yol açmış olabilir.

2. Öğretmenin OOEP’i Değerlendirmesine Dair Tartışma

Öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, orman okulu kazanımlarında duyuşsal ifadelerin kullanıldığı görülmüştür. Öğretmen tarafından çocukların orman algılarının değiştiği; özgürlük hissini yaşadıkları; mutlu oldukları; ormanın çocukların kendi sınırlarını tanımalarına, kendilerini ifade etmelerine ve risk yönetimine fırsat verdiği; özgüvenlerinin, sebat, paylaşma ve sorumluluk duygularının geliştiği; kaynakları verimli kullanma ve grup bilincinin önemini kavradıkları, doğayla bağ kurdukları ve duyuşsal kaygılarının azaldığı belirtilmiştir. Orman okulu uygulamalarının özgüven (Bal ve Kaya, 2020; Kahriman-Pamuk, 2020), risk almayı öğrenme (Harris, 2017), dil ve iletişim (Harris, 2017; O’Brienve Murray, 2007; O’Brien, 2009), sorumluluk alma (Kahriman-Pamuk, 2020) gibi duyuşsal becerileri desteklediği alan yazında ve ilgili çalışmalarda çokça dile getirilmektedir. Bu alanda elde edilen bulgular da alan yazınla uyumaktadır.

Öğretmenin orman okulu kazanım ifadelerinde yalnızca duyuşsal becerilere odaklanmış olması, önceki beklentilerinden farklı bir sonuç gözlemlemesi ile bağlantılı olabilir. Nitekim öğretmen, orman okulu uygulamasından önce bu tür etkinliklerin fiziksel gelişimi daha açık bir şekilde desteklemesine yönelik beklenti içindeyken, uygulamadan sonra beklentilerinin aksine etkinliklerin duyuşsal becerileri desteklediğini gözlemlemesinin onun için sürpriz bir sonuç ortaya çıkarmış olabileceği düşünülmektedir. Nitekim öğretmenin Ö “Daha çok denge yürüyüşleri, parkurlar şeklinde düşünüyordum. Şuan neler biliyorum. Doğaya minnet etmeleri gerektiğini, doğaya saygı duymaları gerektiğini, doğaya katkıda bulunmaları gerektiğini, buna katkı sağladığını anladım.” ifadesi de bu bulguyu desteklemektedir. Bu bulgunun da orman okulu etkinliklerinde fiziksel becerilerin daha görünür olmasından kaynaklanmış olabileceği düşünülmektedir. Ağırlıklı olarak fiziksel kazanımları destekleyeceği beklentisi öğretilerde oluşmuş beklentilerine ek olarak duyuşsal alanla ilgili gelişmeler ortaya çıkmıştır. Örneğin, öğretmen çocuğun ağaca çıkmasını bekliyorken, aynı zamanda ve beklemediği şekilde ağaçla bağ kurmuş olmaları öğretmenin daha çok ilgisini çekmiştir. Dolayısıyla öğretmenin beklemediği şekilde gelişen duyuşsal kazanımların öğretmeni şaşırttığı ve bu nedenle ifadelerinin bu yönde olduğu söylenebilir.

Çocuklardan ve öğretmenlerden elde edilen bulgular birlikte değerlendirildiğinde aslında iki sonucun da orman okulu etkinliklerinde, fiziksel becerilerin görünür olmasından kaynaklı olduğu düşünülmektedir. Ancak derine inildiğinde ve bulgular çeşitlendirildiğinde aslında orman okulu modelinin sadece fiziksel değil duyuşsal alandaki kazanımların ve öğrenme çıktılarının gerçekleşmesinde de etkili bir model olduğu söylenebilir.

3. OOEP'in Temalar Doğrultusunda MEB Programı Kazanım Ve Göstergeleri Bakımından Değerlendirilmesine Dair Tartışma

OOEP'in kazanımları, içerik analizinden elde edilen temalar doğrultusunda değerlendirildiğinde, fiziksel alanda yer alan 5 kazanımın (Yer değiştirme hareketleri, Denge hareketleri, Nesne kontrolü, Küçük nesne kullanımı, Müzik ve ritim eşliğinde hareket) 23 farklı göstergesine toplam 21 kere yer verildiği; duyuşsal alanda yer alan 7 kazanımın (Dikkat, Gözlem, Neden-Sonuç, Problem çözme, Kendini yaratıcı yollarla ifade, Sorumluluk, Estetik değerleri koruma) 26 farklı göstergesine toplam 31 kere yer verildiği görülmüştür. Buradan hareketle OOEP'in fiziksel ve duyuşsal alanla ilgili kazanımların dengeli olduğu söylenebilir. MEB (2013), okul öncesi eğitim programının özelliklerinden biri olan dengelik özelliği burada fiziksel ve duyuşsal alan arasında sağlanmıştır.

Çalışmanın çocuk, öğretmen ve OOEP'den elde edilen bulgular birlikte değerlendirildiğinde OOEP'in fiziksel ve duyuşsal alanla ilgili kazanımların dengeli olduğu ancak, çocukların hatırladıkları, zorlandıkları, ilgilerini çeken, eğlendikleri ve yapmak istedikleri etkinlikler olarak, daha az duyuşsal alanla ilgili etkinlikleri (Keşif, Doğayla bağ kurma, Rahatlama), daha çok fiziksel alanla ilgili etkinlikleri (Alet kullanma, Büyük kas motor aktivite, Yapı-İnşa, Farklı Materyal, Duyusal Deneyim) ifade ettikleri görülmüştür. Öğretmenin ifade ettiği tüm kazanımların duyuşsal alanla ilgili olduğu (doğaya saygı, özgürlük, mutluluk, sınırlarını tanıma, kendini ifade, risk yönetimi, özgüven, sebat, paylaşma, sorumluluk vb.) dikkat çekmiştir. Tüm bu bulgular bir arada değerlendirildiğinde etkinlikler hem fiziksel ve hem duyuşsal alana hizmet etmesine rağmen veriler görüşme yöntemi ile toplandığından, fiziksel kazanımların daha görünür olmasından ve duyuşsal kazanımların görünür olmasının deneyim gerektirmesinden kaynaklı olarak; çocuk ifadelerinin fiziksel alanda yoğunlaştığı, öğretmen ifadelerininse duyuşsal alanda yoğunlaştığı düşünülmektedir.

Sonuç, Sınırlılıklar ve Öneriler

Araştırmanın bulguları ışığında, orman okulu yaklaşımının sadece ormanda yapılacak etkinlikler olarak ele alındığında bile hem fiziksel hem de duyuşsal becerileri geliştirse de, fiziksel becerilerin gelişiminin daha görünür şekilde beklendiği ve ifade edildiği görülmüştür. Bu durum orman okulu yaklaşımının duyuşsal becerileri geliştirmeye oldukça uygun olduğu ancak görünürlüğünün artırılması gerektiğini düşündürmektedir. Bunun için de orman okulu yaklaşımını benimseyen ve örtük olarak değil açık olarak duyuşsal gelişime yönelik etkinliklere yer verilen programların geliştirilmesi önerilmektedir.

Bu çalışma uygulanan orman okulu etkinliklerini, çocuk, öğretmen ve eğitim planı açısından değerlendirmesiyle, çocuk sayısının dikkate değer olmasıyla (n:35), çocuklarla yapılan görüşmelerin her hafta her çocukla birebir yapılmasıyla, uygulanan eğitim planının araştırmacı tarafından hazırlanmış ve uygulanmış olmasıyla alan yazına katkı sağlasa da, bazı sınırlılıkları bulunmaktadır. Öncelikle, uygulanan OOEP'in yalnızca nitel yolla değerlendirilmesi bulguların istatistiksel analizlerle incelenememesine yol açmıştır. Ayrıca OOEP'e dair çocuk değerlendirmesinde bir sınıftaki çocuklardan ve öğretmen değerlendirmesinde uygulamanın yapıldığı sınıfın öğretmeni olan tek kişiden görüş alınmıştır. Dolayısıyla hem araştırmanın nitel doğası hem de amaçlı örneklem özelliği bulguların genellenebilirliğine dair sınırlılık oluşturmaktadır.

Bu doğrultuda, gelecekteki araştırmalarda orman okulu uygulamalarının çocukların, öğretmenlerin ve diğer paydaşların gözünden nicel olarak da değerlendirilmesi sağlanabilir. Bu çalışma kapsamında ilk kez uygulanan OOEP farklı özellikler taşıyan bölgelerde ve okullarda uygulanarak nitel ve nicel yollarla değerlendirilebilir. Orman okulu uygulamasına katılacak olan çocuklar farklı sınıflardan seçilerek sayıca daha fazla öğretmenin deneyimleri ve görüşleri değerlendirilebilir. Belirli becerilere yönelik orman okulu eğitim programları geliştirilip, orman bir eğitim ortamı olarak kullanılarak programlar uygulanabilir ve hem ormanın hem programın çocuklar üzerindeki etkisi incelenebilir. Orman okulu uygulamalarının farklı yaş gruplarında hangi becerileri geliştirdiği incelenebilir.

Kaynakça

Baltacı, A. (2017). Nitel veri analizinde Miles-Huberman modeli. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(1), 1-15.

Blackwell, S. (2015). Impacts of long term forest school programmes on children's resilience, confidence and wellbeing. *Acesso em*, 30(04), 1-46.

Bilton, H. (2010). *Outdoor learning in the early years: management and innovation* (3rd ed.). New York: Taylor & Francis.

Close, M. (2012). *The forest school initiative and its perceived impact on children's learning and development: an investigation into the views of children and parents*, Doctoral Dissertation, Cardiff University, The United Kingdom.

Davis, B., & Waite, S. (2005). *Forest Schools: An Evaluation of the Opportunities and Challenges in Early Years*. Final Report. January 2005.

Dilek, O. (2019). *Orman okulu uygulamalarının çocukların gelişimine yönelik katkısının değerlendirilmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Kastamonu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kastamonu.

Dowdell, K., Gray, T., & Malone, K. (2011). Nature and its influence on children's outdoor play. *Journal of Outdoor and Environmental Education*, 15(2), 24-35.

Eroğlu, S.B. (2018). *An evaluation of the forest school program in a state preschool in İstanbul*, Master Thesis, Boğaziçi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Harris, F. (2017). The nature of learning at forest school: practitioners' perspectives. *International Journal of Primary, Elementary and Early Years Education*, 45(2), 272-291.

Kahriman-Pamuk, D., & Ahi, B. (2019). A phenomenological study on the school concept of the children attending the forest school. *Journal of Qualitative Research in Education*, 7(4), 1386-1407.

Kanat, T. (2020). *Orman okulu uygulamalarının okul öncesi dönem çocukları üzerindeki etkilerinin değerlendirilmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.

Kanyılmaz, E. S. (2016). *Riskli oyuna izin verme ölçeğinin geliştirilmesi ve annelerin riskli oyuna izin verme düzeylerinin incelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Burdur.

Knight, S. (2011). *Risk and adventure in early years outdoor play: learning from forest schools* (1st ed.). India: SAGE Publications India Pvt Ltd.

Knight, S. (2009). *Forest schools and outdoor learning in the early years* (1st ed.). London: SAGE Publications Ltd.

Knight, S. (2016). *Forest school in practice* (1st ed.). London: SAGE Publications Ltd.

Koyuncu, M. (2019). *Okul öncesi eğitimde alternatif yaklaşım: orman okullarında öğretmen, veli ve yönetici görüşlerinin incelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Leather, M. (2013). Lost in translation: a critique of "forest school" in the UK. *Future Faces: Outdoor Education Research Innovations and Visions*, 93.

Lovell, R. (2009). An evaluation of physical activity at forest school, Doctoral Dissertation, The University of Edinburgh, Scotland.

Maynard, T. (2007). Forest schools in Great Britain: an initial exploration. *Contemporary issues in early childhood*, 8(4), 320-331.

Merriam, S. B. (2013). *Nitel araştırma: desen ve uygulama için bir rehber*. (3.baskıdan çeviri, Çev. Editörü: Selahattin Turan). Ankara: Nobel Akademik.

MEB (Milli Eğitim Bakanlığı) (2013). Okul öncesi eğitimi programı. Ankara. <https://tegm.meb.gov.tr/dosya/okuloncesi/ooprogram.pdf> 01 Aralık 2021 tarihinde alınmıştır.

Forest Research Organization & Forestry Commission England. (2005). *“Such enthusiasm-a joy to see”*: an evaluation of forest school in England (1st ed.). Wales: Murray, R., & O'Brien, E.

Forest Research Organization & Forestry Commission England. (2006). *A marvellous opportunity for children to learn. A participatory evaluation of Forest School in England and Wales* (1st ed.). Bordon, Hampshire: O'Brien, L., & Murray, R.

O'Brien, L., & Murray, R. (2007). Forest School and its impacts on young children: Case studies in Britain. *Urban Forestry & Urban Greening*, 6(4), 249-265.

O'Brien, L. (2009). Learning outdoors: the forest school approach. *Education*, 37(1), 45-60.

Ridgers, N. D., Knowles, Z. R., & Sayers, J. (2012). Encouraging play in the natural environment: A child focused case study of Forest School. *Children's Geographies*, 10(1), 49-65.

Sevim, B. S., & Bapoğlu, S. (2020). Çocukların riskli oyunla ilgili algıları ile ebeveyn tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Uluslararası Erken Çocukluk Eğitimi Çalışmaları Dergisi*, 5(1), 1-15.

Slade, M., Lowery, C., & Bland, K. E. N. (2013). Evaluating the impact of Forest Schools: a collaboration between a university and a primary school. *Support for Learning*, 28(2), 66-72.

Swarbrick, N., Eastwood, G., & Tutton, K. (2004). Self-esteem and successful interaction as part of the forest school project. *Support for Learning*, 19(3), 142-146.

Temel, Z. F. & Yılmaz Ünal, S. (2017). Orman Okulu. Z. Fulya Temel (Ed.), *Okul Öncesi Eğitimde Alternatif Yaklaşımlar* içinde (s.275-292). Ankara: Hedef CS.

Tiplady, L. S., & Menter, H. (2020). Forest School for wellbeing: an environment in which young people can 'take what they need'. *Journal of Adventure Education and Outdoor Learning*, 1-16.

Waters, J., & Begley, S. (2007). Supporting the development of risk-taking behaviours in the early years: an exploratory study. *Education*, 35(4), 365-377.

Yıldırım, A., & Şimşek H. (2008). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri, (6. Baskı). Ankara: Seçkin.

Extended Abstract

Purpose

The Forest School Approach in Preschool Education is an approach that allows children, who have spent more time in closed areas in recent years due to safety problems and parental concerns, to spend time with nature. It has attracted the attention of researchers both with this aspect and with the development opportunities in physical, cognitive and different fields that it adds to children. In this study, it was aimed to evaluate the 10-week Forest School Education Plan (FSEP), which was prepared and implemented by the researcher by scanning the literature, from three different perspectives: child, teacher and program.

Methods

While preparing the implemented Forest School Education Plan, it was considered important that it lasted at least 10 weeks. The activities planned to enable children to interact with the forest and natural materials and to give an idea about what they can do in the forest were implemented and the children were given the opportunity to play freely in the remaining time. When using natural living and non-living materials in the forest, rules such as taking as much as we need, not harming the forest and living things, and obtaining permission when buying something are adopted. Care was taken to have a circle time at the beginning and end of each forest day.

One-to-one interviews were conducted with the participating children, and the answers were noted in writing, without wasting time on the way back to school from the forest visit. After the completion of the implementation process of FSEP, the voice recording was taken with the permission of the teacher during the interview with the teacher, and then it was translated into text. In the analysis of the interview data of the research, the inductive content analysis method was used.

For the reliability of the research, data triangulation was used and consensus among the coders (95%) was achieved. Finally, FSEP was re-examined in line with the themes obtained from the interviews and descriptively analyzed according to the thematic framework.

Results and Discussion

According to the findings regarding children's evaluation of FSEP, two themes emerged regarding forest school achievements, namely physical and affective. Under the physical theme, the categories of “Tool use, Gross motor activity, Building-Building, Different Material, Sensory Experience”; There are categories of “Discovery, Connecting with Nature, Relaxation” under the affective theme. When the literature on the development areas where forest school practices are effective, it is seen that there is a parallelism with the findings of this study.

When the views of children are examined, it is seen that physical gains are expressed relatively more frequently when compared to affective gains. This may be due to the fact that forest school activities that appeal to physical skills are more visible from the child's point of view. Another reason is that children may have attracted more attention because they did not experience games and activities such as sawing and climbing a tree before their forest school experience, or they experienced relatively less.

When the teacher's expressions about the teacher's evaluation of FSEP were examined, it was seen that affective expressions were used in forest school achievements. By the teacher, the children's perception of the forest has changed; they experience the feeling of freedom; they are happy; the forest allows children to recognize their own boundaries, express themselves and manage risk; their self-confidence, perseverance, sharing and sense of responsibility develop; It was stated that they understood the importance of using resources efficiently and group awareness, they connected with nature and their sensory concerns decreased. The findings obtained in this area are also compatible with the literature.

When the achievements of FSEP were evaluated in line with the themes obtained from the content analysis, it was found that 23 different indicators of 5 acquisitions in the physical domain (Displacement movements, Balance movements, Object control, Use of small objects, Movement accompanied by music and rhythm) were included 21 times; It has been observed that 26 different indicators of 7 acquisitions in the affective domain (Attention, Observation, Cause-Effect, Problem solving, Expressing oneself in creative ways, Responsibility, Preserving aesthetic values) are included 31 times in total. From this point of view, it can be said that the physical and affective aspects of FSEP are balanced.

When the findings of the study from the child, teacher and FSEP are evaluated together, the physical and affective domains of FSEP are balanced, but the physical domain-related activities

are mostly focused on the affective domain as activities that children remember, have difficulties, interest, have fun and want to do. It was seen that they expressed less about related activities. It was noted that all the gains expressed by the teacher were related to the affective domain. When all the findings are evaluated together, although the activities serve both the physical and the affective field, due to the fact that the data were collected by the interview method and the physical gains are more visible and the visibility of the affective gains requires experience; It is thought that children's expressions are concentrated in the physical area, while teacher expressions are concentrated in the affective area. However, when we dig deeper and the findings are diversified, it can be said that the forest school model is an effective model not only in the physical but also in the realization of the learning outcomes in the affective field.

Conclusion

Even when the forest school approach is considered only as activities to be done in the forest, it has been seen that the development of physical skills is expected and expressed more visibly, although it improves both physical and affective skills. This situation makes us think that the forest school approach is quite suitable for the development of affective skills, but the number and frequency of activities for affective development, therefore their visibility, should be increased.

Etik Beyan. "*Bir Orman Okulu Uygulamasının Değerlendirilmesi*" başlıklı çalışma henüz yayınlanmamış doktora tezinin pilot çalışmasından türetilmiş olup, yazım sürecinde bilimsel, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamıştır ve veriler toplanmadan önce Gazi Üniversitesi Etik Komisyonu'ndan 27.12.2018 tarih, 2018/02 toplantı numarası ve 2019/049 Protokol NO.'lu etik izin alınmıştır. Karşılaşılabilecek tüm etik ihlallerde "Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi Yayın Kurulunun" hiçbir sorumluluğunun olmadığı, tüm sorumluluğun Sorumlu Yazara ait olduğu ve bu çalışmanın herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiş olduğunu taahhüt ederim."